

Magdalena Ślebocka

Dochody własne a problematyka samodzielności dochodowej jednostek samorządu terytorialnego na przykładzie gmin województwa łódzkiego

Ekonomiczne Problemy Usług nr 108, 291-301

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

MAGDALENA ŚLEBOCKA

Uniwersytet Łódzki

**DOCHODY WŁASNE A PROBLEMATYKA SAMODZIELNOŚCI
DOCHODOWEJ JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
NA PRZYKŁADZIE GMIN WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO**

Wstęp

Funkcjonowanie samorządu terytorialnego, którego jednym z kluczowych elementów jest sprawna realizacja zadań publicznych na poziomie lokalnym, wymaga odpowiednich zasobów pieniężnych. Właściwy, efektywny system zasilania pieniężnego, umożliwiający realizację zadań własnych i zleconych jednostkom samorządu terytorialnego, będący jedną z części wpływającą na poziom niezależności i samodzielności finansowej jest przedmiotem rozważań i analiz zarówno przedstawicieli nauki jak i władz samorządowych.

„Wyposażenie w środki finansowe może odbywać się przez zapewnienie samorządowi odpowiednich własnych środków, (...) dochodów, o których wielkości i elementach konstrukcji samorząd sam może decydować oraz dochodów o charakterze transferowym, których rodzaj i wielkość uzależniona jest (...) od polityki państwa wobec samorządów terytorialnych”¹. Środki pieniężne gwarantuje samorządom terytorialnym zapis w Konstytucji RP² w art. 167 ust. 1

¹ J. Olejniczak, *Formy i skala subwencjonowania budżetów gmin z budżetu państwa – doświadczenia Polski z lat 1991–2005*, w: *Podsektor samorządowy w sektorze finansów publicznych w warunkach akcesji Polski do UE*, red. L. Patrzałek, Wyższa Szkoła Bankowa, Poznań–Wrocław, Wrocław 2006, s. 299.

² DzU nr 78, poz. 483, z późn. zm.

i 4 oraz w ESKL³ w art. 9 ust. 2, które jednocześnie podkreślają, że udział w dochodach publicznych przeznaczanych dla jednostek samorządu terytorialnego powinien być wprost proporcjonalny zarówno do kompetencji, a także zadań stawianych im do realizacji.

Według klasycznego podziału dochodów budżetowych jednostek samorządu terytorialnego, zawartego w Konstytucji RP⁴, wynika, że ich podstawowy skład stanowią dochody zaliczane do katalogu dochodów własnych. To właśnie ten katalog dochodów ma kluczowy wpływ na samodzielność dochodową jednostek samorządu terytorialnego. Ich naczelnym zadaniem jest zapewnienie pewnego stopnia niezależności w podejmowaniu decyzji przez władze lokalne, stworzenie szans na pełniejsze pokrycie potrzeb mieszkańców wspólnoty czy wreszcie podniesienie standardu świadczonych usług⁵.

W skład dochodów własnych zgodnie z postanowieniem art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego⁶, w przypadku gmin, wchodzi przede wszystkim dochody uzyskiwane z podatków lokalnych. Ponadto katalog ten uzupełniają dochody pozyskiwane z udziałów w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa i z majątku komunalnego. Zatem z jednej strony do grupy dochodów własnych zalicza się takie dochody, na które jednostki samorządu terytorialnego mogą wywierać wpływ, z drugiej zaś strony w skład tej grupy wchodzi dochody pochodzące z budżetu państwa, a pobrane od osób fizycznych i podmiotów gospodarczych posiadających miejsce zamieszkania lub siedzibę na terenie danej jednostki, tym samym zbliżając je konstrukcyjnie do dochodów o charakterze transferowym.

Art. 168 Konstytucji RP wyposaża jednostki samorządu terytorialnego w pewien zakres władztwa podatkowego, dając tym samym możliwość wpływania na wysokość uzyskiwanych przez nie dochodów budżetowych. Oznacza to, że państwo, dając gminom szereg uprawnień do kształtowania systemu podatków lokalnych, uprawnień w przedmiocie ustalania stawek podatkowych, wprowadzania indywidualnych zwolnień, ulg i umorzeń podatkowych, zrzuca

³ DzU nr 124, poz. 607, z późn. zm.

⁴ Art. 167, ust. 2, DzU nr 78, poz. 483, z późn. zm.

⁵ A. Kozuch, *Rola budżetu w zarządzaniu finansami gmin*, Stowarzyszenie Ekonomistów Rolnictwa i Agrobiznesu, Roczniki Naukowe, t. IX, z. 2, s. 165, www.seria.home.pl/2007_zeszyt2/30_kozuch.pdf, 02.05.2013 r.

⁶ DzU nr 80, poz. 526 z 2010 r.

z siebie ciężar ich corocznej obsługi⁷. Jednocześnie, z drugiej strony, określa precyzyjnie sposób pobierania dochodów z określonych źródeł, tym samym wytycza odgórnie granice samodzielności dochodowej jednostek samorządu terytorialnego, które mogą zostać przesunięte poprzez odpowiedni „system motywacyjny” stosowany przez gminy. Owo oddziaływanie motywacyjne jednostek samorządu terytorialnego może przybrać formę polegającą na⁸:

- a) przyciąganiu zewnętrznych elementów kapitału; ta forma opiera się przede wszystkim na marketingu lub polityce informacyjnej oraz preferencjach podatkowych i zachętach finansowych;
- b) zwiększaniu konkurencyjności regionów w zakresie poziomu kompetencji kadr, szkolnictwa publicznego, lokalnych instytucji rozwoju czy inkubatorów przedsiębiorczości.

Istotne również z punktu widzenia określenia poziomu samodzielności dochodowej gmin, oprócz działań władz jednostek samorządowych mających na celu zwiększenie ekonomicznej atrakcyjności danej gminy, są także czynniki demograficzne, zagospodarowanie infrastrukturalne terenu, położenie danej jednostki samorządu terytorialnego, w szczególności walory turystyczne i krajobrazowe. Wpływ na to ma także sytuacja polityczna w gminie.

Złożoność zarówno samych procesów ekonomicznych, gospodarczych, społecznych jak i prawnych w sektorze jednostek samorządu terytorialnego, implikuje trudności w jednoznacznym określeniu kryteriów wyznaczających ich samodzielność dochodową.

„(...) o samodzielności dochodowej jednostek samorządu terytorialnego decydują przede wszystkim następujące rozwiązania:

- a) wyposażenie we własne i przypisane bezterminowo źródła dochodów z równoczesnym przyznaniem im pewnego zakresu władztwa w zakresie kształtowania tych dochodów;
- b) posiadanie własnego mienia, które nie tylko stanowi źródło ich dochodów, ale także może być wykorzystywane jako zabezpieczenie dla przyszłych kredytów i pożyczek;

⁷ L. Etel, *Granice władztwa podatkowego jednostek samorządu terytorialnego w świetle art. 168 Konstytucji*, w: *Konstytucja jako źródło prawa finansowego i podatkowego*, s. 380.

⁸ L. Patrzalek, *Miejsce samorządu terytorialnego w sektorze finansów publicznych w warunkach akcesji Polski do Unii Europejskiej*, red. L. Patrzalek, Wyższa Szkoła Bankowa, Poznań–Wrocław, Wrocław 2006, s. 37.

- c) posiadanie prawnie gwarantowanego dostępu do rynków pożyczkowych;
- d) możliwości działania na podstawie samodzielnie uchwalanego, rocznego budżetu”⁹.

Zatem jednym z elementów warunkujących posiadanie odpowiedniego poziomu samodzielności dochodowej jest zagwarantowane ustawowo wyposażenie samorządów terytorialnych w stabilne, a także wydajne finansowo źródła dochodów. Wśród nich zaś najistotniejszą pozycję zajmują dochody własne, związane z danym obszarem i prowadzoną tam aktywnością gospodarczą. Ich cechy charakterystyczne odpowiadają warunkom stawianym przed samodzielnym działaniem organów władzy lokalnej.

Przy ocenie samodzielności dochodowej pomocny jest wskaźnik udziału dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego w jego dochodach ogółem, który w sposób syntetyczny charakteryzuje możliwość prowadzenia polityki dochodowej przez poszczególne szczeble samorządu terytorialnego. Określa on zakres i wielkość władzy posiadanej przez jednostki samorządowe w zakresie generowania dochodów własnych (np. tworzenia unikalnych źródeł dochodów), które zależne, w sposób bezpośredni lub pośredni, są tylko od niej.

Celem artykułu jest zbadanie znaczenia dochodów własnych i ich wpływu na poziom samodzielności dochodowej jednostek samorządu terytorialnego. Ocenie poddany został udział dochodów własnych gmin województwa łódzkiego, w ogólnej kwocie dochodów budżetowych, i ich wpływ na stopień samodzielności dochodowej. Z uwagi na zróżnicowany potencjał gospodarczy i liczbę gmin województwa łódzkiego wymagało to podziału na trzy klasyczne rodzaje gmin: gminy miejskie, miejsko-wiejskie i gminy wiejskie. Ramy czasowe badania obejmują lata 2004–2011. Tak długi okres badawczy pozwoli na wyciągnięcie wniosków, czy zmiany zachodzące w katalogu dochodów własnych przekładają się na poziom samodzielności dochodowej gmin.

⁹ M. Kosek-Wojnar, *Samodzielność jednostek samorządu terytorialnego w sferze wydatków*, Zeszyty Naukowe nr 4/2006, Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Bochni, s. 80, www.wse.bochnia.pl/zn/4-7.pdf, 30.04.2013 r.

1. Dochody własne a samodzielność dochodowa gmin województwa łódzkiego

W tabelach 1–3 zaprezentowane zostały dochody ogółem i dochody własne poszczególnych rodzajów gmin województwa łódzkiego w kwotach globalnych i w przeliczeniu na 1 mieszkańca oraz wskaźnik ich samodzielności dochodowej.

Tabela 1

Dochody gmin województwa łódzkiego w latach 2004–2011 w mln zł

Wyszczególnienie	Lata							
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Gminy miejskie								
Dochody ogółem	2 771,79	3 032,23	3 438,43	3 830,48	4 192,71	4 377,33	4 409,53	4 735,04
Dochody własne	1 696,36	1 834,21	2 046,18	2 411,61	2 778,31	2 662,62	2 694,76	2 948,27
Gminy miejsko-wiejskie								
Dochody ogółem	533,00	598,82	704,32	794,51	871,38	909,15	1 044,87	1 067,27
Dochody własne	250,00	277,27	312,77	383,41	439,74	407,77	458,14	477,38
Gminy wiejskie								
Dochody ogółem	1 279,19	1 418,34	1 572,05	1 692,30	1 920,31	2 006,11	2 275,02	2 294,23
Dochody własne	540,84	585,64	605,38	688,31	828,46	795,37	949,58	972,06

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Regionalnych.

Na podstawie analizy danych liczbowych zawartych w tabeli nr 1, dotyczących dochodów własnych uzyskiwanych przez gminy województwa łódzkiego w badanym okresie można zauważyć, że:

- a) w przedmiocie dochodów ogółem największe dochody posiadają gminy o charakterze miejskim, na drugim miejscu plasują gminy wiejskie, zaś na trzeciej pozycji znalazły się gminy miejsko-wiejskie. W przypadku gmin miejsko-wiejskich dochody w roku 2011 w porównaniu z rokiem 2004 wzrosły o 534,17 mln zł, czyli o 200,24%, wzrost dochodów w gminach wiejskich był szybszy niż w przypadku gmin o charakterze miejskim. Dochody te w gminach wiejskich wzrosły w 2011 r. w porównaniu z pierwszym badanym rokiem o 1015,04 mln zł, czyli o 179,35%, gdy w przypadku gmin miejskich wzrost cho-

ciaż wyniósł aż 1963,25 mln zł, to jednak procentowo dochody te wzrosły tylko o 170,83%,

- b) w materii dochodów własnych, w 2011 r., tak samo jak w przypadku dochodów ogólnych na pierwszym miejscu plasują się gminy miejskie, których baza dochodowa jest większa o 2470,89 mln zł niż w przypadku dochodów własnych gmin miejsko-wiejskich i o 1976,21 mln zł w przypadku gmin wiejskich.

Najszybszy wzrost dochodów własnych zaobserwować można w gminach o charakterze miejsko-wiejskim, chociaż dochody te wzrosły w roku 2011 w porównaniu z rokiem 2004 tylko o 227,38 mln zł, ale uwzględniając ogólne sumy przełożyło się to na wzrost o 190,95%, wzrost dochodów własnych gmin wiejskich wyniósł 179,73%, zaś gminy miejskie uplasowały się na ostatniej pozycji. Ich wzrost chociaż kwotowo największy, bo w porównaniu z 2004 r. w roku 2011 dochody te wzrosły o 1251,91 mln zł to procentowo dało to tylko wzrost o 173,80%

Tabela 2

Dochody gmin województwa łódzkiego per capita w latach 2004–2011 w zł

Wyszczególnienie	Lata							
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Gminy miejskie								
Dochody ogółem	1 870,93	2 057,44	2 348,83	2 635,26	2 902,48	3 046,16	3 089,65	3 338,74
Dochody własne	1 145,02	1 244,56	1 397,77	1 659,13	1 923,33	1 852,9	1 888,15	2 078,86
Gminy miejsko-wiejskie								
Dochody ogółem	1 461,57	1 644,73	1 888,46	2 130,41	2 336,05	2 435,31	2 766,7	2 771,02
Dochody własne	685,54	761,56	838,62	1 028,09	1 178,88	1 092,27	1 213,09	1 239,46
Gminy wiejskie								
Dochody ogółem	1 713,86	1 905,7	2 139,77	2 304,27	2 615,89	2 728,76	3 067,41	3 124,81
Dochody własne	724,61	786,87	824	937,22	1 128,55	1 081,89	1 280,31	1 323,98

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Regionalnych.

Na podstawie danych zawartych w tabeli nr 2 dotyczących dochodów gmin w per capita można zauważyć, że:

- a) w gminach o charakterze miejskim dochody ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca systematycznie wzrastały, pomimo spadku liczby ludności. Spadająca liczba ludności tego rodzaju jednostek samorządu tery-

torialnego spowodowana jest przede wszystkim migracją mieszkańców miejskich aglomeracji i ogólną tendencją do osiedlania się nie tylko na obrzeżach miast, ale także w mniejszych miejscowościach satelitar-nych, zwanych potocznie „miejskimi sypialniami”. Również w gmi-nach wiejskich następuje wzrost ogólnej kwoty dochodów, który połą-czony jest ze spadkiem (wolniejszym niż w gminach miejskich) liczby mieszkańców. W gminach miejsko-wiejskich i wiejskich obserwowany jest wzrost ogólnych dochodów budżetowych, na który wpływ ma wzrost liczby mieszkańców tych terenów.

Najwyższe dochody ogółem per capita posiadają gminy miejskie, na drugiej pozycji są gminy wiejskie, zaś ostatnie miejsce zajmują gminy o charakterze miejsko-wiejskim;

- b) taka sama tendencja jak w przypadku dochodów ogółem występuje w przedmiocie dochodów własnych. Największe dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca występują w gminach miejskich, póź-niej wiejskich, na końcu zaś znajdują się gminy miejsko-wiejskie. Do-chody gmin wiejskich stanowią 63,69% dochodów własnych wpływają-cych do budżetu gmin miejskich, a dochody własne gmin miejsko-wiejskich tylko 59,62% dochodów własnych gmin miejskich.

Na podstawie danych zawartych w tabelach 1–2 można przedstawić, jak kształ-tuje się w badanych latach wskaźnik samodzielności dochodowej.

Tabela 3

Udział dochodów własnych w dochodach ogółem w gminach województwa łódzkiego w latach 2004–2011 (wskaźnik samodzielności dochodowej)

Wyszczególnienie	Lata							
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Gminy miejskie								
Dochody ogółem	100	100	100	100	100	100	100	100
Dochody własne	61,20	60,49	59,51	62,96	66,27	60,83	61,11	62,26
Gminy miejsko-wiejskie								
Dochody ogółem	100	100	100	100	100	100	100	100
Dochody własne	46,90	46,30	44,41	48,26	50,46	44,84	43,85	44,73
Gminy wiejskie								
Dochody ogółem	100	100	100	100	100	100	100	100
Dochody własne	42,28	41,29	38,51	40,67	43,14	39,14	41,74	42,37

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Regionalnych.

Analizując dane zawarte w tabeli nr 3, a dotyczące wskaźnika samodzielności dochodowej w badanych latach można zauważyć, że:

- a) we wszystkich typach gmin nie zaobserwowano większych zmian zachodzących w obrębie wskaźnika samodzielności dochodowej, co świadczy o względnej stabilności finansowej tego szczebla jednostek samorządu terytorialnego,
- b) największy udział dochodów własnych w ogólnej kwocie dochodów wystąpił w gminach miejskich i wyniósł on przeciętnie ok. 62%. Najwyższy udział odnotowany został w 2008 r., w którym to dochody własne stanowiły 66,27% ogółu dochodów budżetowych, najniższy zaś wystąpił w 2006 r., gdzie dochody własne wyniosły 59,51% ogółu wpływów budżetowych,
- c) udział dochodów własnych w ogólnych dochodach budżetowych w gminach o charakterze miejsko-wiejskim i wiejskim kształtował się na zbliżonym poziomie i wynosił on średnio ok. 41%.

W gminach miejsko-wiejskich najwyższy poziom dochodów własnych w ogólnej kwocie dochodów budżetowych zanotowany został, tak samo jak w przypadku gmin miejskich, w 2008 r., gdzie dochody te stanowiły 50,46% ogółu dochodów własnych. Również w gminach wiejskich największy udział tej grupy dochodów, bo 43,14% w ogólnych dochodach budżetowych wystąpił w tym samym roku, czyli 2008.

Najniższe wpływy z tytułu dochodów własnych w gminach o charakterze wiejskim wystąpiły w 2006 r., w którym to wpływy z tych dochodów stanowiły tylko 38,51% ogółu wpływów budżetowych, zaś w gminach miejsko-wiejskich rokiem najniższego udziału dochodów własnych w ogólnych dochodach budżetowych był rok 2010. Dochody te w tym roku ukształtowały się na poziomie 43,85% wszystkich wpływów.

Podsumowanie

Pełna interpretacja wskaźnika samodzielności dochodowej jest utrudniona z uwagi na niejednorodność grupy dochodów własnych, poprzez zaklasyfikowanie do niej dochodów o charakterze typowo transferowym, czyli udziałów w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa. Dochodów, w odniesieniu do których władze samorządowe nie mają uprawnień władztwa podatkowego,

tym samym nie mogą w sposób bezpośredni wpływać na ich wysokość. Czynniki kształtujące ich rozmiar nie mają zobiektywizowanego charakteru, a w dyskusjach podkreśla się brak bezpośredniego związku występującego pomiędzy wysokością tych dochodów a działaniami samorządów lokalnych. Inaczej jest w przypadku dochodów uzyskiwanych z podatków lokalnych, gdzie jednostki samorządu terytorialnego posiadają pewien wachlarz uprawnień. Jednakże ów zakres przywilejów, który odnosi się do władztwa podatkowego w przypadku dochodów uzyskiwanych z podatków lokalnych jest dość wydatnie ograniczony. Gminy mogą w tym przedmiocie dokonywać korekty maksymalnych stawek podatkowych, mogą wprowadzać także nowe ulgi czy zwolnienia podatkowe, a także umarzać zaległości podatkowe. W konsekwencji przekłada się na wydatne ograniczenie (stopnia) zakresu ich ingerencji w strukturę dochodów uzyskiwanych z tego tytułu.

Podsumowując, samodzielność dochodowa gmin, zwiększa się w miarę jak powiększa się ich poziom dochodów własnych. Dochody te prezentują nie tylko zróżnicowanie ze względu na charakter gminy, ale także stanowią podstawowe źródło dochodów tego szczebla jednostek samorządu terytorialnego. Największe dochody własne generują gminy o charakterze miejskim, gdzie w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynoszą w 2011 r. 2078,86 zł. W gminach wiejskich dochody te w analogicznym okresie ukształtowały się na poziomie 1323,98 zł, co stanowiło 63,69% dochodów uzyskanych z tego tytułu przez gminy miejskie, zaś w gminach miejsko-wiejskich poziom ten był jeszcze niższy i wyniósł on 59,62% dochodów własnych gmin miejskich z roku 2011.

Największy poziom samodzielności dochodowej prezentują gminy miejskie. Mniejszy udział dochodów własnych w dochodach ogółem gmin miejsko-wiejskich i wiejskich spowodowany jest niewątpliwie dużym stopniem zróżnicowania tych zbiorowości lokalnych. Jednym z czynników wpływających na proces ich różnicowania, który połączony jest możliwością pozyskiwania dochodów własnych przez te gminy, jest lokalizacja danej jednostki samorządu terytorialnego, szczególnie jej położenie w stosunku do gmin miejskich (przyciągających z reguły więcej inwestorów, generujących tym samym wyższe dochody własne).

Ustawodawca, wskazując na źródła dochodów jednostek samorządu terytorialnego, dokonał ich hierarchizacji. Wymienienie w pierwszej kolejności dochodów własnych oznacza, iż to właśnie te dochody powinny mieć kluczowe

znaczenie¹⁰. Ich zakres wskazuje, że dzięki wpływowi jaki wywierają na sytuację finansową jednostek samorządu mogą i powinny one zapewniać realny wymiar ich samodzielności finansowej.

„Należy się w tym miejscu zastanowić, czy nie powinno się zwiększyć stopnia samodzielności dochodowej jednostek samorządu terytorialnego. Można byłoby tego dokonać poprzez stopniowe zastępowanie transferów (...) źródłami dochodów własnych”¹¹.

Jednakże dążenie do nadmiernego zwiększania samodzielności dochodowej jednostek samorządu terytorialnego z jednej strony tak bardzo pożądane, z drugiej może implikować pewne nieprawidłowości np. zbyt niski fiskalizm. Organy samorządowe mogą zacząć wprowadzać w życie zbyt daleko idące rozwiązania, mające na celu zwiększanie dochodów uzyskiwanych z podatków lokalnych, a to z kolei może przełożyć się na zmniejszenie aktywności gospodarczej jednostek (osób fizycznych i firm) zlokalizowanych na terenie danego samorządu. Zatem wszelkie zmiany mające na celu modyfikację struktury dochodów ogółem jednostek samorządu terytorialnego muszą być wprowadzane w sposób przemyślany, który powodowałoby z pewnością aktywizację samorządów lokalnych zwiększając ich stopień samodzielności i niezależności od szczebla centralnego, jednocześnie nie ograniczałby inicjatyw podejmowanych przez społeczność lokalną.

¹⁰ M. Ofiarska, Z. Ofiarski, *Wyznaczenie i ochrona granic samodzielności, w tym finansowej, jednostek samorządu terytorialnego – wybrane aspekty konstytucyjne*, w: *Konstytucyjne uwarunkowania tworzenia i stosowania prawa finansowego i podatkowego*, red. P. Lewkowicz, J. Stankiewicz, Białystok 2010, s. 339.

¹¹ A. Tylman, T. Uryszek, M. Ślebocka, *Subwencje jako dochody transferowe jednostek samorządu terytorialnego – zbieżność dylematów ekonomicznych i prawnych*, w: *Zarządzanie finansami sektora publicznego, decyzje, instrumenty, ryzyko*, Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu, nr 37, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu, Poznań 2011, s. 234.

**OWN INCOME AND AND INCOME ISSUES OF LOCAL GOVERNMENT:
CASE STUDY OF LODZ REGION**

Summary

Functioning of local governments requires adequate financial resources. Appropriate system of money supply allows the local governments to realize their own and delegated task and influences their independence and financial autonomy. It is also a subject of discussion and analysis, both representatives of science and government.

This article aims to examine the importance of own revenues and their impact on the income of local governments.

It focuses on the participation of Lodz municipalities own revenues in the total amount of state budget revenue and their impact on their independence of income.

Translated by Magdalena Ślebodzka